פ"ג ה"ג, ד) מו"ק כא., ד) [לעיל מד. כתובות מג.],

ח"ר שמיוי ח"ר הי"א ת"כ שמיני פ"ב הי"א,
[ברכות טו: וש"ען, ח) מו"ק
כא., ע) שם כג., י) ע׳ ביצה
ריש דף ו., ל) [בכל המקומות
שהביל הש"ס הך קרל ברכות טו:

ומו"ק כא. סוכה כה: לא פירש

הגהות הב"ח

(A) גמ' מתקיף לה רב יוסף: (ב) שם אמרוס [רבנן] קמיס

מו כאו וגם לא נמלא רשום

בה א מיי' פ"ו מהל' קרבן פסח הלכה ט: פסח הלכה ט: בו ב מיי פ"ז מהלי אבל הל"א טוש"ע יו"ד סיי מב סע' א: בז ג מיי' פ"ו מהל' קרבן

בז ג מייי פיזי מהני קרפן פסח הלכה ט: בח ד מיי פייב מהלי ביאם המקדש הלכה ט י ופייד מהלי אבל הלכה ו טוש"ע יוייד מי שמא סעיף א: במ ה מיי׳ פ״ב מהל׳ ביאת

המתקדש הלכה י: ל ו מיי שם הליש [וברצ הלפס ברכות פייב דף יה: יב. וע״שן:

תורה אור השלם

1. והָפַּכְתִּי חַגַּיכֶם לְאֵבֶל וְכָל ו. אָהַרִיכֶּם לְּקִינָה וְהַעֲלֵיתִי עַל קָרְחָה וְשִׁמְתִּיהְ בְּאַבֶּל יְחִיד בָּל מְתָנִים שָׁק וְעַל בְּל רִאשׁ וְאַחָרִיתָה בְּיוֹם מָר: וְאַחָרִיתָה בְּיוֹם מָר:

2. וַיִּדַבֵּר אַהַרן אֶל משָׁה הֵן 2. זַיִּדַבָּר אַהַרן יוֹבָּהְ אָת חַפְּאָת חַפְּאָת חַפְּאַת חַפְּאַת חַפְּאַת חַפְאַת חַפְאַת עלְתָם לְּפָנִי יְיקוֹה וַתְּקְרְאנְה אֹתִי בְּאַלֶּה וְאָבַלְתִי חַשְּאת הַיוֹם הַיִּיטָב בְּעֵינִי יְהוְה: י ויקרא י, יט

מוסף רש"י

אכילת פסחים מעכבא. כפרה :(:תפ"י פסחים עח:)

אבילת פסחים מעכבא. פלוגתא היא נפרק כילד לולין (פסחים דף עח:) דרבי נתן ורבנן להו ומשמע מתוך פירוש הקונטרס דסבר לה כמ"ד מעכבא לגבי הא [דאפילו למ"ד לא מעכבא] דבעינן גברא ראוי לאכילה כדמוכח התם אם כן אכילה היא

מצוה לו וסברא הוא שדוחה אנינות דרבנן א"נ כיון דכתיב איש לפי אכלו למצוה דמצוה בדידיה מבאחריני סברא הוא דדחיא אנינות דרבנן ומעכבא דקאמר לאו דוקא: םמוך לשקיעת החמה. או במנחה

נקט סמוך נקט נמי הכא סמוך דהוה מצי למימר כאן קודם שקיעה כאן לאחר שקיעה: ואחריתה כיום מר. פסוק הוא בתרי עשר ועמוס ח׳ן

ושמתיה לאבל יחיד ואחריתה כיום מר ולא כמו שפירש בהונטרם:

רבא אמר אידי ואידי אחר חצות או ול"ק אכאז קודם ששחטו וזרקו עליו כאן לאחר ששחטו וזרקו עליו א"ל רב אדא בר מתנה לרבא אחר ששחמו וזרקו את דמו מה דהוה הוה א"ל רבינא 🌣 אכילת פסחים מעכבא מדרבה בר רב הונא א"ל בן ציית מאי דקאמר לך רבך מאי דרבה בר רב הונא יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה ושלשים יולאכילת פסחים כיום ליקום עצמות אחד זה ואחד זה מובל ואוכל בקדשים לערב הא גופא קשיא אמרת יום שמועה כיום קבורה למצות שבעה

ושלשים ולאכילת פסחים כיום ליקום עצמות מכלל דיום קבורה אפילו לערב גמי לא אכיל והדר תני אחד זה ואחד זה מובל ואוכל בקדשים לערב אמר רב חסדא תנאי היא רבה בר רב הונא אמר ל"ק כאן ששמע שמועה על מתו סמוך לשקיעת החמה וכן שליקטו לו עצמות סמוך לשקיעת החמה וכן שמת לו מת וקברו סמוך לשקיעת החמה וכאן לאחר שקיעת החמה לאחר שקה"ח מאי דהוה הוה אלא ש"מ אכילת פסחים מעכבא רב אשי אמר מאי אחד זה ואחד זה ה"ק אחד יום שמועה ואחד יום ליקומי מובל ואוכל בקדשים לערב והא דרב אשי בדותא יו היא מכדי עלה קאי זה וזה מיבעי ליה אלא ש"מ בדותא היא ומאי תנאי מדתניא עד מתי מתאונן עליו כל היום רבי אומר כל זמן ישלא נקבר במאי עסקינן אילימא ביום מיתה מי איכא דלית ליה דיום מיתה דתפים אלילו מדרבנן ותו רבי אומר כל זמן שלא נקבר הא קברו אישתרי ליה ומי איכא דלית ליה מיואחריתה כיום מר אמר רב ששת איום קבורה קאי מתקיף (4) רב יוסף אלא הא דקתני ההשומע על מתו כמלקם יו עצמות מובל ואוכל בקדשים לערב מכלל דיום קבורה, אפילו לערב נמי לא אכיל הא מני אלא תריץ ז עד מתי מתאוננין עליו כל אותו תיום ולילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר [אבל נקבר] בלא לילו אמרוה © קמיה דר' ירמיה אמר הגברא רבה כרב יוסף לימא הכי לימא חדרבי לקולא והתניא עד מתי מתאונן עליו כל זמן שאינוֹ ₪ נקבר אפילו מכאן ועד עשרה ימים דברי רבי וחכ"א אין מתאוגן עליו אלא אותו היום בלבד אלא תריץ הכי עד מתי הוא מתאוגן עליו כל אותו היום בלא לילו רבי אומר כל זמן שלא נקבר ω ואם נקבר תופם לילו אמרוה קמיה דרבא מדקאמר רבי יום קבורה תופם לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה תופם לילו מדאורייתא וסבר רבי אנינות לילה דאורייתא יוהתניא בהן היום אני היום אסור יי ולילה מותר ולדורות בין ביום ובין בלילה אסור דברי רבי יהודה רבי אומר ייאנינות לילה אינה מדברי תורה אלא מדברי סופרים לעולם דרבנן היא

ואוכל פסחו לערב כשמת לאחר ששחטו וזרקו עליו: מאי דהוה הוה. הרי נפטר ואמאי דחייא אכילתו אנינות לילה דרבנן טפי משאר קדשים בשלמא לאביי דמוקי לה בקודם ששחטו וזרקו עליו ובלאחר חלות חובת פסח חלה עליו להביא ואי לא שרית ליה לאוכלו לא מייתי הילכך לא העמידו דבריהם אלא לרבא אמאי לא העמידו הא כבר שחט חרק: ה"ג א"ל רבינא אכילת פסחים מערבא מדרבה בר רב הונא. ולקמן מייתינן לה: א"ל רבא לרב אדא ליים מאי דאמר לך רבך. רבינא שמע לו שיפה השיבך על שאילתך ובמסכת שבועות כי יאו החי סוגיה דרבה ורבינה ורב הדה בפ' ידיעות הטומאה (דף ית.): יום שמועה. ששמע שמת לו מת ובשמועה קרובה שבתוך ל' עסקינן: ריום קבורה למלות שבעה ושלשים. מיום יבו שמועה מתחיל למנות ח"ז' לרחיצה ונעילת הסנדל ש ול׳ לגיהוץ: ולאכילת פסחים. הוי יום שמועה כיום ליקוט עלמות דקיימא לן בפסחים בפרק האשה

פסחים לא כיום קבורה הוא דאילו יום קבורה לא אכיל פסחו לערב ואפילו מת באתמול דו בי"ג אלא

כיום ליקוט עלמות הוי ומותר בכל

הקדשים והא דנקט פסחים משום

דיום בו קבורה נקט ליה למימר

דביום קבורה אפילו פסח נמי לא:

אחד זה ואחד זה. (ס) על כרחך

רבא אמר כו'. אמילתיה דר"ש קאי לשנויי דר"ש אדר"ש: אידי

ואידי לאחר חלות. ואפילו מת לאחר חלות קודם ששחטו עליו אית

ליה לר"ש לא יביא את פסחו דרחמנא דחייה כדדריש ואזיל ז שלמים

קרבנו כל קרבנותיו לא יביא אלא כשהוא שלם ודקתני אונן טובל

דר' ירמיה: (ג) שם תרין הכי וכו' רבי אומר כל זמן שלא נקבר לילו עמו אמרוה רבנן דיום מיתה תופק: (ד) שם אני היום אסור ובלילה: (ה) רש"י היום ספור ובדידה: (ה) רש"י ד"ה מחד זה וכו' ועל כתקן וכו' רישא לסיפא דאי איום וכו' מיבעי ליה בדלקמץ הס"ד: (ו) ד"ה כיום ליקוט ל"ל קודם ד"ה אחד זה: (ו) ד"ה רבה וכו' ואחד זה. ים: ע) ד"ה לפס וכרי ומחד זה. נ"ב הן ליקוט הן שמועה: (ח) ד"ה כל זמן וכרי דמשקפרו מותר מיד: (ט) ד"ה והמנים וכרי פלוגמא דרבנן בעודו כל"ל ומידת לאכול נמחק: שינויי נוסחאות א] גי' הגר"ל כרמב"ס קודם חצות. וע' לקוטי הלכות: ב] א"ל רבא ("ש"מ, וכ"ה (דף נב.) השומע על מתו והמלקט עלמות טובל ואוכל בקדשים לערב בן א"ל דבא (יש"ם, וביה ברש"י): גן ליקוט עצמות (*ש"מ): דן נ"ל ברותא [וכן להלן]. ערוך ערך כר ד'. ועי" מ"ש פסחים יל ע"ל על הגליון והוינן בה מלקט עלמות הזאה שלישי וו' בעי ומשנינן אימא שליקטו [לו] אחרים עלמות דאמרינן במו"ק (דף ר): ה] ל"ל תפים (*m*m): ח.) המלקט עלמות אביו ואמו הרי זה (וומי ב) הן לל הפיט (יש מ). ו] ל"ל והמלקט (צ"ק. וכ"ה בכתה"י וד"ו): ו] תריץ הכי עד מתי מתאונן עליו לל"ל (*ש"מ): מתאבל עליהם כל היום ואשמועינו בפסחים דלערב מותר בהדשים והכא אשמועינן יום יו שמועה לענין אכילת

מהי מתאונן עליו לל"ל ("ש"ח: מ] ל"ל לממרא ("ש"ח: 2] ל"ל שלא ("ש"ח: י] ל"ל לעיל שלא (בר"ם). וקול לדף לנו ע"ב: יוחל לדף לנו ע"ב: יוחל לדף לנו ע"ב: יוחל בדף או וכר"ב וברי וברי לכ"ל ("שמכ"). וכל"ל ברבא ורב אדא ורב אדא ורב אדא ורב יוחר ב"די ורב"ל לניון ב"דייוור ורבינא. וכ״ה נכון: יבן דמיום (כי"): יגן 5"ל דיום (ש"מ): (כי"): יגן 5"ל מאתמול (ש"מ): ידן 5"ל מאתמול (*ש"מ): מון 5"ל יום ("ש"מ): מון שאינו (כתה"י): יון וליל יום ליקוט וכור כל"ל ("ש"מ, צ"ק): יחן 5"ל אכיל (*ש"מ): ים] ל"ל אפילו (מ"m": כ] דלילן לא תפסי ומיהו בו ביום כו' כנ"ל ומיהו בו ביום כו' כנ"ל (*שמכ"י): כא] ל"ל ביום (ש"מ): כב] בשאר קדשים (בתה"י): כג] ולא (כתה"י, צ"ק). וכק"מ דלא: כד] ואמר רבי דאפילו כל נכי"פ: כח] הא בין לרבי בין לרבנן לילה מותר (כתה"י): במן דהא אפילו (מינו) ומ' בה"ו: במן דהא אפילו (חיד) וע' נה"ז: ל] ליקוט (*ש"מ): לא] פלוגתא דנישרו רבנן (*ש"מ): לבן 5"ל ע"כ כלל ול"ז' (*ש"מ): לנ] דאורייתא תפיס לילו מדאורייתא כל"ל והד"ל מדאורייתא כליע והד״ל (שמר״ל (שמכ״ר) לדן ל״ל לדבר (שמ״מ. במר״ל לדבר לש״מ. לדבר לשמר לדבר (קמני) [קאמר] דמ״ל כמ״ד משמע לגבי האי אפילו למ״ד לא מעכבא (דהא) [בהא] מודה דבעינן גברא כו'. ונש"מ גריס הכא כמ"ד מעכבא ודוחק הוא לומר דפליגי אמוראי ישמעתיו בהכי ונראה לפרש דשמעתין בהכי ונדאה לפרש דאפילו לר' נתן דאמר לא מעכב כיון דמעכבא לגבי הא דבעינן גברא דחזי לאכילה כר'. וע"ע נס"ל: לון בל"ו ליתל תיכת מצוה. וכש"מ גרים אכילה חשובה היא וסברא ועי' בה"ז ול"ק דמיישבים הגירסא שלנו דר"ל דאיידי דנקט בכמה דוכתי בש"ק גבי מנחה

איום קבורה ויום ליקוט קאי וקשיא רישא לסיפא כדלקמן דאי איום שמועה ויום ליקוט לא שייך למיתני אחד זה ואחד זה דכיון דמינייהו סליק זה וזה מיבעי ליה: טובל ואוכל בקדשים לערב. וכ״ש פסחו: (ו) כיום ליקוע עלמוח. משמע ולא כיום קבורה דאילו יום קבורה לא אכיל פסחו לערב: חנאי היא. דפליגי בליל יום קבורה שאינה 🖦 יום מיתה דאיכא למ״ד חפים לילו מדרבנן וסבר אכילת פסחים לא מעכבא הילכך אפילו פסח לא אכיל ולקמן מייתי להו: רבה בר רב הונא אמר כאן ששמע שמועה או שלקטו לו עלמום או שקבר מסו בי"ד סמוך לשקיעם החמה וכאן לאחר שקיעת החמה. סיפא דקתני בכולהו אוכל קדשים וכ"ש פסחו כשבא עליו אחד מאלו לפני שקיעת החמה דה"ל לערב ליל יום קבורה וליל יום שמועה וליל יו פסחים) ביום ליקוע עלמות וסבר יום קבורה לא תפיס לילו אפילו מדרבנן וכ"ש יום שמועה וליקוע עלמות והא דתני רישא ולאכילת פסחים כיום ליקוט עלמות דאילו יום קבורה לא אכל יהו כשאירע לו אחד מאלו לאחר שקיעת החמה דה"ל לילה זה יום קבורה עלמו ולא ליל יום קבורה אע"ג דאף הוא מדרבנן החמירו ביום קבורה עלמו יותר מיום שמועה וליקוט לאוסרו בפסח אבל ביום ליקוט לא אסרוהו בפסח אלא בשאר קדשים הצריכוהו להמתין עד ערב וה"ק לאכילת פסחים הוי יום שמועה כיום ליקוט ואוכל פסחו ואפי׳ שמע או ליקט אחר שקיעה דה״ל יום שמועה עלמו ויום ליקוט עלמות ואפילו יש הכי שרי מה שאין כן ביום קבורה עלמו דאילו מת לו מת בי"ג וקברו אותו עממים ° לאחר שקיעה די"ד אסור לאכול בפסח ואע"ג דחלה עליו שמחת הרגל ואינו נוהג אבילות ברגל ה"מ אבילות דמדרבנן היא וכתיב ושמחת בחגך [דברים טו] אבל אנינות ליאסר בקדשים חלה עליו ואחד זה ואחד זה ⁽¹⁾ היכא דבאו עליו מבעוד יום אוכל בקדשים לערב דלילו בו לא תפים ומיהו ביום אסור בשאר קדשים אפי׳ יום באו שמועה וליקוט עלמות בר מפסח כדמפרש טעמא ואזיל: מאי דהוה הוה. ומה לי פסח ומה לי שאר קדשים הא אמרת קדשים בו אסור ביום ליקוט לבו ביום כדקתני לערב ובפסח אמאי שרית ליה: ארילת פסחים מערבת. לא בו העמידו דבריהם במקום כרת ומיהו ביום קבורה העמידו דבריהם משום דרובא קברי ביום מיתה ואתי למישרי יום מיתה עלמו ויש מקומות שהעמידו דבריהם במקום כרת כדאמרינן בפסחים בהאשה (דף 25.): **ומאי הנאי**ג דפליגי ביום קבורה למיתפס לילו מדרבנן דקאמר רב חסדא לעיל תנאי היא: **עד מהי מהאונן.** ליאסר בקדשים: כל היום. קס"ד בלא לילו: כל א**מן שלא נקבר.** אא ס"ד לקולא פליג ואמר בין דכל היום לא מיחסר דמשקברו (ח) הותר מיד: אי נימא ביום מיחם. שקברו ביום שמת: מי איכא דלים ליה כו'. הא בין לרבי דפליגי עליה דר' יהודה באנינות לילה דיום מיתה מודו מדברי בהן סופרים מיהם אסור: אחריתה כיום מר. 🕫 אחריתה של זונה כיום מר שמתאבל ומימר על מתו לפי שסופו למות עליה ויתאבלו עליהן ביו אלמא מרירות יום שלם הוא: **איום קבורה.** שמת אתמול וקברו היום. ואכתי לא אסיקנא מילתיה לתנאי 🗈 דרב חסדא עד סיפא דתרלה ר' ירמיה: הא מני. בין בחן לרבי בין לרבנן מותר: כל אותו היום. של קבורה ולילו: רבי אומר כל זמן שלא נקבר אבל קברו. אישתרי ליה בלילה ומיהו ביום ליכא למימר דשרי ליה רבי דאפילו ביו יום דליקוט ש עצמות אסור כל היום כדאמרת טובל ואוכל לערב: והסניא כו'. אלמא רבי לחומרא אמרה וכיון דליכא לפרושי פלוגתא לאו דרבנן ^(ט) לאכול בעודו מוטל לפניו וע״כ לבו בליל יום קבורה פליגי דקאמר רבי אפי׳ קברו לסוף י׳ ימים מתאונן עליו ליל יום קבורה וחכ״א אינו מתאונן עליו ביום קבורה אלא יום עצמו אבל לא לילו והיינו תנאי דרב חסדא: מדקא"ר יום קבורה. דאיהו גופיה דרבנן תפים לילו מדרבנן מכלל דיום מיתה דאורייתא ש: ספים לילו דאורייסא. דקא סלקא דעתך לא עשו חכמים חיזוק לדבריהם 🗗 שעיקרו מדבריהם יותר משעשתה תורה לדבריה: הן היום. הן משמע דאלו הקרבנות חלוקין משאר קרבנות שעליהן שמעת לאוכלן באנינות לילה מפני שכולנו אוננין ואין כהן לאוכלן אבל לדורות שיש כהנים לאוכלן בין ביום ובין בלילה אסור: לעולם ברבנן היא. אפילו אנינות לילה דיום מיתה ואפילו הכי יום קבורה דאיהו גופיה מדרבנן לילו נמי לרבי אסור מדרבנן: